

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain muutoksen vaikutus asiakasmaksuihin 1.8.2021 alkaen

Sivistyslautakunta 18.02.2021 § 22
434/02.05.00.00/2020

Hallitus päätti budjettiriihessä 16.9.2020 osana työllistämisen edistämistä koskevia toimenpiteitä alentaa varhaiskasvatuksen asiakasmaksuja 70 miljoonalla eurolla. Maksujen alentaminen lisää työnteon kannustimia parantamalla työstä saatavaa taloudellista hyötyä ja parantaa erityisesti pieni- ja keskituloisten perheiden asemaa. Työllisyyden kasvulla on varhaiskasvatuksen kysyntää vahvistava vaikutus, joka tukee hallituksen tavoitetta varhaiskasvatuksen osallistumisasteen nostamisessa. (HE 198/2020)

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksu-uudistus perustuu voimassa olevaan asiakasmaksulakiin (1503/2016), jossa 1.8.2021 alkaen on muutettu 5. ja 8. pykälien sisältöä.

Maksut määräytyvät perheen tulojen ja koon sekä varhaiskasvatusajan mukaan. Maksut määrätään edelleen toistaiseksi. Kunnat voivat periä maksuja myös leikkitoiminnasta ja avoimen varhaiskasvatuksen palveluista sekä tilapäisesti järjestettävästä varhaiskasvatuksesta. Esiopetus (4 h) on ilmaista.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain 5 §:n 3 momentin mukaisia maksujen määräytymisen perusteena olevia tulorajoja korotetaan 31 prosenttia. Maksuprosentit pysyvät ennallaan siten, että riippumatta perheen koosta maksuprosentti on aina 10,7 prosenttia.

5 §:n mukaiset uudet tulorajat ja voimassa olevat indeksillä tarkistettut nykyiset tulorajat:

Perheen koko	Uudet tulorajat 1.8.21	Nykyiset tulorajat	Korkein maksu %
2	2798	2136	10,70
3	3610	2756	10,70
4	4099	3129	10,70
5	4588	3502	10,70
6	5075	3874	10,70
Tulorajan korotus/lisälapsi	189	144	

Vaikutukset esimerkkiperheissä:

Perheessä 1 huoltaja, jonka bruttotulot 3000 €/kk

	1 lapsi varhaiskasvatuksessa	2 lasta varhaiskasvatuksessa	3 lasta varhaiskasvatuksessa
Nykyinen maksu	92	0	0
Uusi maksu	0	0	0
Muutos	-92	0	0

Perheessä 1 huoltaja, jonka bruttotulot ovat 4400 €/kk

	1 lapsi varhaiskasvatuksessa	2 lasta varhaiskasvatuksessa	3 lasta varhaiskasvatuksessa
--	------------------------------	------------------------------	------------------------------

Nykyinen maksu	242	264	231
Uusi maksu	171	118	32
Muutos	-71	-146	-199

Perheessä kaksi huoltajaa, joiden bruttotulot ovat 4400 €/kk

	1 lapsi varhaiskasvatuksessa	2 lasta varhaiskasvatuksessa	3 lasta varhaiskasvatuksessa
Nykyinen maksu	176	204	144
Uusi maksu	84	32	0
Muutos	-91	-172	-144

Perheessä 2 huoltajaa, joiden bruttotulot ovat 6600 €/kk

	1 lapsi varhaiskasvatuksessa	2 lasta varhaiskasvatuksessa	3 lasta varhaiskasvatuksessa
Nykyinen maksu	288	432	490
Uusi maksu	288	375	345
Muutos	0	-57	-145

Tilaston mukaan 15.1.2021 ns. 0-maksuluokkalaisia oli Nurmijärven kunnallisessa varhaiskasvatuksessa yhteensä 328 lasta.

8 §:n mukaisen sisarusten asiakasmaksujen määrittäminen

Jos samasta perheestä on useampi kuin yksi lapsi kunnan järjestämässä varhaiskasvatuksessa, voidaan nuorimmasta kokoaikaisesti varhaiskasvatuksessa olevasta lapsesta määrätä 5 §:n mukaan määräytyvä asiakasmaksu.

Ikäjärjestyksessä seuraavasta kokoaikaisesti varhaiskasvatuksessa olevasta lapsesta voidaan määrätä maksu, joka on enintään 40 % nuorimman lapsen maksusta. Kustakin seuraavasta lapsesta määrättävä maksu on enintään 20 % nuorimman lapsen maksusta.

Määrättäessä perheen muiden kuin nuorimman lapsen maksua käytetään määräytymisen perustana nuorimman lapsen laskennallista kokoaikaisen varhaiskasvatuksen maksua.

Taloudelliset vaikutukset Nurmijärven kunnassa:

Kuntaliiton arvion mukaan varhaiskasvatuksen asiakasmaksut pienenevät uudistuksen mukaan kunnissa vuoden 2019 tilinpäätökseen nähden noin 26 prosenttia.

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksutuotot olivat vuoden 2019 tilinpäätöksessä 2 798 217 euroa sekä vuoden 2020 tilinpäätöksessä 2 405 273 euroa. Arvioitu asiakasmaksutuottojen väheneminen on vuonna 2021 viideltä kuukaudelta noin 330 700 euroa ja vuositasolla noin 730 000 euroa.

Hallitus on päättänyt syksyn 2020 budjettiriihessä kompensoida varhaiskasvatuksen maksutuottojen menetystä ja volyymin kasvua välittömästi 1.1.2021 alkaen kohdistamalla aikaisempaa suuremman osan yhteisöveron tuotosta kunnille.

Todellista asiakasmaksujen toteutumista on vaikea arvioida, koska asiakasmaksut riippuvat varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrästä, joka todennäköisesti nousee sekä subjektiivisen

oikeuden laajentamisen myötä, että tämän asiakasmaksu-uudistuksen takia. Perheen kohdalla asiakasmaksuun vaikuttavat tulot ja perhekoko sekä lapsen varhaiskasvatuksessa viettämä aika. Myös 5-vuotiaiden maksuttoman esiopetuksen takia on mahdollista, että lapsimäärä nousee ja heistä osa tarvitsee myös täydentävän varhaiskasvatuksen esiopetuksen lisäksi. On kuitenkin selvää, että ns. 0-maksuluokkalaisten osuus kasvaa ja uudistuksella on vaikutusta myös keskituloisten perheiden asiakasmaksuihin.

Asiakasmaksulain muutoksen vaikutus yksityiseen varhaiskasvatukseen ja palvelusetelikustannuksiin

Asiakasmaksulaki ei koske yksityisesti järjestettävää varhaiskasvatusta. Nurmijärvellä on kuitenkin sovittu yksityisten palvelusetelituottajien kanssa, että he noudattavat asiakasmaksuissaan samoja periaatteita kuin kunta. Tämä aiheuttaa asiakasmaksujen alentamisen yksityisille päiväkodeille. Tästä johtuen palveluseteliä maksetaan yksityisille palveluntuottajille enemmän, koska asiakkailta ei voida yksityisellä palvelusetelipuolella laskuttaa enempää kuin sen, mitä kunnallisessakin varhaiskasvatuksessa laskutetaan. Palvelusetelin korkein arvo/kattohinta on yli 3-vuotiaalla kokoaikaisella lapsella tällä hetkellä 840 euroa kuukaudessa. Perheen omavastuun muuttuessa uuden lain vaikutuksesta, joutuu kunta maksamaan palveluntuottajalle enemmän niiden perheiden kohdalla, joilla maksu muuttuu alemmaksi. Asiakasmaksujen aleneminen yksityisissä päiväkodeissa Nurmijärvellä tulee nostamaan palvelusetelikustannuksia.

Saadaksemme kuntalaiset valitsemaan yksityisen palvelusetelillä tuotetun päiväkodin, on asiakasmaksun oltava sama kuin kunnallisissa päiväkodeissa. On tärkeää, että kaikilla kuntalaisilla on mahdollisuus valita yksityinen palvelu varsinkin nykyisessä tilanteessa, jossa hoitopaikat kunnallisesta varhaiskasvatuksesta ovat vähenemässä liittyen palveluverkkoratkaisuihin. Näin varhaiskasvatuksen palveluohjauksen on helpompi ohjata perheitä käyttämään palveluseteliä, jota kuntalaisen ei ole kuitenkaan pakko ottaa vastaan.

Esittelijä

Sivistysjohtaja

Eesitys

Sivistyslautakunta merkitsee tiedoksi varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain 5. ja 8. pykälän muutokset. Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain muutokset huomioidaan asiakasmaksuohjeistuksessa ja päivitetty asiakasmaksuohjeistus tuodaan lautakunnan hyväksyttäväksi kevään 2021 aikana.

Valmistelija

Varhaiskasvatuspäällikkö Leena Laine, 040 317 2201

Päätös

Eesitys hyväksyttiin.